

Universiteit
Leiden

The Netherlands

Voortzetting van een traditie. Kerkeradsacta gereformeerd Leiden januari-april 1650

Janse, W.; Verschoor, A.J.

Citation

Janse, W., & Verschoor, A. J. (1996). Voortzetting van een traditie. Kerkeradsacta gereformeerd Leiden januari-april 1650. In . Leiden. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/11673>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/11673>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

A.J. Verschoor en W. Janse (red.)

Voortzetting van een traditie

*Kerkenraadsacta gereformeerd Leiden januari-april 1650*¹

7 januari 1650

Proponent Is wederom verschenen Antonius Plancius, versoeckende als vooren attestatie om praeparatorie geëxamineert te worden in desen classe, hetwelcke hem voor dit mael, om reden die hem alleen in generale sijn voorgedragen, is ontraden ende² in bedencken gegeven, off het hemselve aengeraeden sijn sal.

Verkiezing Sal op morgen te 3 uren vergadringe geleijt werden om de nieuwe verkoren ouderlingen ende diaconen aen te dienen, dat niets tegen haere personen is voorgekomen.

8 januari 1650

Verkiezing Is vergaderinge geleijt ende sijn ontboden den nieuwe verkoren ouderlingen ende diaconen, welcken aengedient is dat zij L. der gemeente nae order voorgesteld zijnde, niet tot haeren naedeel was voorgekomen, ende dat men oversulcx op morgen met haere bevesting sal voortvaeren. Quod factum.

¹ Deze transcriptie van Leidse kerkenraadsacta is het resultaat van een in het studiejaar 1995-1996 begonnen project door leden van het kerkhistorische gezelschap S.S.S. Het eerste deel van de titel refereert aan de aanvankelijke traditie binnen het gezelschap tot transcriptie van Kerk- en dogmenhistorische bronnen. Het lopende project is opgezet om bij het 100-jarig bestaan van het gezelschap te resulteren in een grotere publicatie over de Leidse kerkenraadsacta. Onderstaand artikel is een presentatie van voorlopige resultaten. Gezien het voorlopige karakter is bewust afgezien van een uitgebreide annotatie en inleiding op de tekst. *Gemeentearchief Leiden, Archief Nederlands Hervormde Gemeente Leiden, inv. nr. 4.* Bij de transcriptie is de kritische of kritisch-normaliserende methode toegepast. Zie hiervoor *Richtlijnen voor het uitgeven van historische bescheiden. Samengesteld in opdracht van het Nederlands Historisch Genootschap en van de Rijkscommissie voor Vaderlandse Geschiedenis* ('s-Gravenhage 1988), 11 e.v. Afkortingen zijn niet opgelost.

² Hierna is 'affgeslaghen' doorgehaald.

14 januari 1650

School Is ingestaen Pieter Simonsen van Wieringen, versoeckende tot den schooldienst aengenomen te worden. De vergaderinge gesien hebbende de apostille van de Achtbare heeren van den gerechte, ende naedat hij de formulieren van eenicheijt onderteijkt hadde, heeft hem geranvoijeert tot de voornoemde heeren van den gerechte.

Gedeputeerden Is order gestelt onder de ouderlingen om te compareren op der E. classe ende sullen op de eerste classe compareren: Marcus Isaacks ende Corneliss Arentsen Lindtschoten, op de tweede Matthijs Willemsen van Toll, Jacob van der Cappelle.

De 3en classe de E. Aelbrecht van Hogeveen, Pieter Robbrechts van Belle. De vierde D. Revius, regens, Michiel van der Strate.

21 januari 1650

Proponenten Henricus Schalkenius, versoeckende getuijgenisse ad examen praeparatorium, is uytgesteld tot dat zijne tijdt in college sal geëxpireert zijn.

Everhardus Paets, versoeckende attestatie om praeparatorie geëxamineert te worden, is gelest testimonium regentis Masijs te vertoonen.

28 januari 1650

Kerkdienst Alzoo der geklaecht wert dat in de Hoochlandtse kercke onder predicatie groet geraes gemaect wert, is goetgevonden, dat men de costers ende hondeslagers sal belasten t'selve te verhinderen.

Proponent Everhardus Paets versoeckende wederom getuijgenisse om preparatorie geëxamineert te worden, is goetgevonden, dat hij nochmaels testimonium versoecke van den regent, ofte hem noch voor een tijdt onder den regent oeffene, om hem daertoe occassie te geven.

School Margareta Lodwichs, versoeckende school te houden ende vertoonende acte van den Achtbare heeren van den gerechte, bijwelcke het advijs van dese vergaderinge versocht wert. De vergaderinge berecht zijnde van de oprechticheijt ende vromicheijt van de voornoemde persoon, heeft haer daarvan getuijgenisse gegeven.

4 februari 1650

Proponenten Everhardus Paets, wederomme versoekende attestatie als vooren, ende verthoont hebbende acte van consent van zijne mecenaten, om hem preparatorie te laeten examineren: is goetgevonden dat men den regent sal besenden ende met desen Paets confronteren ende vernemen wat reden de regent sal voortbrengen ende aengehoort hebbende, dan doen provenata. Ende dit sullen doen D. praeses ende Cabeljauw.

Henricus Schalkenius, zijnde voorleden sondagh voorgesteld oppoert de regent ende versoekt uijstelt totdat zijne tijd geëxpireert zij. Herwelcke de vergaderinge toegestaan heeft, sal oversulcx zijne attestatie opgehauden werden totdat zijne tijd geëxpireert zij.

11 februari 1650

Tucht Franciscus Winterus ende Johannes Lemmers, sijnde lidtmaeten ende scandael gegeven hebbende van dronckenschap, sullen hier ontboden werden.

Proponent Is rapport gedaen aengaende de saecke van Paets, dat hij met den regent D. Massisio is versoent, ende dat Zijne E. dese vergaderinge ende den E. classe dese saecke overgeeft, om voorts te doen wat deselve geraden sullen vinden.

18 februari 1650

Proponent Is Everhardus Paets wederom verschenen, versoekende attestatie als vooren. De vergaderinge insiende dat hij met den E. regent versoent is, oordeelt dat hem getuijgenisse gevolcht sal werden.

Tucht Zijn verschenen Franciscus Winterus ende Johannes Lemmers. Ende heeft Lemmers hem geëxcuseert van niet schuldich te zijn, maer Winterus heeft zijne schult bekent; ende hebben beijde de meeste schult op Johannes Eijlom geleijt. De vergaderinge, naedat se haer beijde ernstelijck vermaent heeft elck een nae zijne gelegentheijt, hebben nae schultbekenninge deselve voor versoent aengenomen. Eijlom aengaende sal D. praeses hem bij gelegentheijt aansprecken ende rapport daarvan doen.

School Johannes Cornelissen, vertoont hebbende acte van de Achtbare heeren van den gerechte om school te houden ende de formulieren van eenicheijt noch niet gelesen hebbende, is hij uijtgesteld tot aenstaende vrijdagh.

Koster—Voorzanger De E. heer commissaris van Alphen heeft aengedient dat de E. heeren van den gerechte een custer gestelt hebben ende eenige die sich aengegeven hebben om voorseegers ende voorsangers gebruijckt te worden, begerende dat die aengeteijckent ende gehoort sullen worden, ende is goetgevonden dat se ende op dijsdaeghs namiddaegs ten 2 uren in de nieuwe kercke³ sullen gehoort worden. De name sijn dese: Paulus Mereult, Airiens Panter ende Jacob Heijndericx.

25 februari 1650

Proponenten Henricus Schalckenius, vertoonende getuygenisse van D. regente Revio, is een testimonium van dese vergaderinge toegestaen. Johannes Cornelisz. gelesen hebbende de formulieren van eenicheyt, is nae onderteeckeninge derselver toegelaten.

Voorzanger De persoonen die haer gepresenteert hadden om tot het voorsingerschap te mogen in consideratie komen, voorleden dynsdagh gehoort sijnde, soo int' voorlesen als int' voorsingen, is geoordeelt, dat Jacob Hendricxsz. ende Paulus Mereau wel de bequaemste syn bevonden om die kercke te bedienen, ende dienvolgens dat men se beyde aen Hare Achtbaerheden sal recommanderen.

Kerkdienst D. praeses rapporteert, hoe dat hy gisteren met D. Cabeljauw ende Heidano neffens mr. Cordier, predikant van de Walsche kercken, zyn ontboden geweest voor de E. heeren van de gerechte die haer hebben aengedient, hoe dat de nieuwe kercke—nu ten naesten by gereet zynde—hare AA. ons in bedenckinge gaven, of niet den behoudende de vroeck-predikatie int' Gasthuys⁴ ende de negen

³ Het betreft hier de Marekerk.

⁴ De Gasthuiskerk—de huidige Waalse Kerk aan de Breestraat—was in de middeleeuwen de kapel van het Sint-Catharinagasthuis. Rond 1635 werd het gebouw vergroot. De Waalse Gemeente, ontstaan in 1584, groeide in de zeventiende eeuw zo snel, dat haar werd toegestaan om behalve in de Vrouwenkerk aan de Haarlemmerstraat ook in de Gasthuiskerk franstalige diensten te beleggen.

uyren ende namiddagspredikatie den Walen overlatende, wy den geheele nieuwe kercke voor ons behoudende souden oordeelen wel ge[vie]st te zyn. De sake in deliberatie gebracht en geventileert zynde, alsoo eenige broederen absent waren, is de vordere resolutie uytgesteld tot een complete vergaderinge, te leggen toekomende sondagh nae de avont-predekatie.

27 februari 1650 (*extra-ordinaris*)

Kerkdienst De broederen des kerckenraets byeen zynde, ende de sake daarvan voorleden vrydagh weder te berde gebracht, is met de meeste stemmen geresolveert, dat men van Haere Achtbaerheden danckelick soude aennemen, by aldien sy ons t'gebruick van de nieuwe kercke souden gunnen. Edoch dewyle van velen geoordeelt wert, dat onse kercke voornamelick des naemiddags weynich sal geholpen zyn doort' missen vant' Gasthuijs, is mede goetgevonden sulcx Hare AA. te remonstreren, opdat t'sy door veranderen van de uijre ofte gunnen van noch eene plaetse sy mochte weder geviest wesen. En alzo de lasten van prediken sullen verswaeren, dat men meteenen by dese gelegentheit by Hare AA. sal aenhouden, opdat het getal van predikanten mogte vermeerdert werden. Syn daertoe gedeporteert om dit Hare AA. aen te seggen, D. praesem en scriba en D. Cabeljauw, die oock gelast zyn om alvooren hieraen met den broederen van de Walsche Kercke te confereren.

4 maart 1650

Tucht Is ingestaen Johannes Eijlom ende is hem van D. praeside syn foute ende gegeven schandael voorgehouden, waerop hy wel in't gemeijn sijn foute heeft bekent, maer niet sonder vele blauwe⁵ excusen tot verkleijninge van sijn misdaet bij te brengen; waerin de vergaderinge geen contentement nemende, zijn deselve excusen hem benomen ende is hem aengeseijt dat hij tegen de toecomende reijse van het avontmael sich sal afhouden ende dat op sijn leven ende comportedement in't toecomende sal worden gelet ende sal dan bij gelegentheit verder op sijn sake worden gedisponeert.

⁵ J. Verdam, *Middelnederlandsch handwoordenboek* ('s-Gravenhage 1932). 'Blau' = met het bijdenkbeeld 'valsch', een verzinsel.

Kerkdienst Is rapport gedaen van het gebesoigneerde tusschen de drie predicanten D. Heijdano, Cabeljau ende Wijngaerden met de drie Walsche predicanten ten huijse D. Heijdani, waerop de drie voornoemde predicanten van dese consistorie haer geadresseert hebben aen't collegie van de heeren burgemeesteren, ende de gerijven ende swaricheden die in de Nederduijtsche kercke overblijven Haere Achtbaerheden bekent gemaect, soo de Gasthuijs predicatie nae middach ons geheel benomen wort, ende hebben Haere Achtbaerheden in Haere voorlagen te kennen gegeven dat se die swaricheijt niet wel beherlichden ende dat in't toecomende meerder plaetse tot den ...then dienst dienden bereijdt, ende is [aen] Haere Achtbaerheden tot advijs deser vergaderinge over de voorlesers bekent gemaect, alsoock dat meerder predicanten noodich waren, ende sal op de resolutie ende goetvinden Haere Achtbaerheden gewacht worden.

11 maart 1650

School Is ingestaen Abraham de Mareo met een request om tot den schooldienst in dese stadt toegelaten te worden, om nae goetvinden van der heren van den gerechte de acten ende formulieren van eenicheijt te ondertekenen; hetwelcke van hem is geschiet.

18 maart 1650

Tucht Is ingestaen Margreta van Bancken, weduwe van Mijn heer Backel., substituijt bailliuw van Rijnlant, klagende over eenige iniurieuse woorden rakende haere eere, haer tegengeworpen van Maria Walkier alwaer sij woont, ende van andere als de vader van Maria Walkier. In de omvrage is verstaen dat D. Derramoutius ende D. Balbiaen alrede van dit verschil geroepen waren ende het hare hadden gedaen. De vergaderinge vint goet haer voor te dragen, dat, nadien hare partije haer verclaeren wil haer eerlick gedragen te hebben zedert hare bijwooninge tot Maria Walkier, dat haer lief soude zijn soe se in sodanigen verclaringe wilde contentement nemen. Doch aengesien sij hierin geen volcomen contentement en neemt, is goetgevonden een extra-ordinare comparitie in dese camer daertoe te leggen, van eenige broederen als D. praeses Cabeljau, Derramoutius, Balbiaen, Mijn heer Hoogeveen ende broeder van Tol.

Tucht Is ingeroepen Abelt de Cotter ende van D. praeside ernstelick bestraft over sijn continuele dronckenschap waerdoor hij niet alleen sich onbequaem maeckte tot sijn dienst, maer oock ergernisse gaf aen de gemeijnte. Ende sijn schult bekennde is voorts tot ernstige beteringe vermaent, met aensegginge dat hij in't toecomende niet beter toe en siende ende sich voor den dronck wachtende, dese vergaderinge soude genootsaecht zijn om op andere remediën te dencken.

25 maart 1650

Proponenten Is ingestaen Wilhelmus Conradi, studiosus theologiae, versoeckende een testimonium vitae om hem te dienen tot sijn examen praeparatorium in classe Buscoducensi, 'twelck hem is toegestaen.

Is ingestaen seker student der h. theologie uut Anholt, Johannes Joachimus Plato, vertoonende goede ende loffelicke testimoniën, soo van de kercke als van de professoren theologie van Franeker, alwaer hij sich laest heeft opgehouden. De vergaderinge merckende dat hij alreede in studio theologico eenige goede progressen hadde gedaen ende te syner tijt een goet instrument der kercken in Hooch-Duijtslant soude kunnen werden, is goetgevonden hem bij onse diaconie door praesidem te recommanderen ende dan mede aen eenige naeburige kercken.

Is wederom ingestaen D. Crommetius, versoeckende eenich ordinaer ende merckelick subsidium; is goetgevonden, alsoe hij een Wael is ende tot de Walsche kercke behoort, over syne sake met de Walsche predicanten eens te spreken, hetwelcke door D. praesidem geschieden sal.

Tucht Is ingestaen sekere Annelies Jacobs, die gewoont heeft in de burch-poort, dewelcke vanwegen gemaecte schulden een tijt lanck is in de gevanckenisse geweest, versoeckende met dese vergaderinge wederom te mogen versoent ende alsoo wederom tot de tafel des Heeren toegelaten te werden, verstaet de vergaderinge haer aen te seggen dat se eerst op de eene of d'andere wijze hare crediteure sal soecken tevreden te stellen. Ende dat geschiet zijnde sal dan de vergaderinge op hare sake nader letten ende disponeren.

Voorzanger Is ingestaen Job Dircksen Heijkoop, versoeckende te mogen werden voor-geleser van de nieuwe kercke, verstaet de vergaderinge, dat nadien alrede verscheijden persoonen tot dien eijnde zijn gehoort ende dat de vergaderinge alrede over de gehoorde personen haer advijs de Achtbare magistraet heeft bekent gemaect, dat hij Haere Achtbaerheden daerover soude moeten aanspreken, ende meijnt de vergaderinge dat hij al te late spreeckt, 'twelck hem aengeseijt zijnde, versochte van dese vergaderinge te mogen als noodt-hulp te mogen gebuijckt werden, 'twelck de vergaderinge in acht nemende, vint goet dit sijn versoeck te houden in goede recommendatie tot nader gelegentheijt, om dan van sijn bequaemheijt een proeve te nemen.

Tucht Is rapport gedaen van de gecommiteerde broeders in de sake van Margreta van Bancken, waervan siet voor acht dagen, ende zijn de partijen daer geroert gecompareert voor de gecommiteerde broeders ende versoent op den voet als volcht:

Alsoo eenige onlusten ende hevicheden geresen waren tusschen Margreta van Bancken ter eender ende Adriaen de Rijcke met sijne huijsvrouw ende haer vader Lucas Walkier ter andere zijde, soo dat oock de voornoemde weduwe klaechde in haere eere te zijn vercort, waervan sij versochte reparatie, soo is't dat nae onderlinge onderhandelinghe ende tusschenkomen deser vergaderinge, de voornoemde Adriaen de Rijcke met sijn huijsvrouw verclaerden, dat de woorden in hevicheijt bij haer gesproken haer leet waren, wenshende dat deselve niet gesproken waren, ende versoeckende dat die haer ten goede mochten gehouden werden. Doch wat Lucas Walkier aengaet, deselve verclaert mede te wenschen dat de woorden in hellicheijt gesproken, niet en waren geseijt ende dat se hem ten goeden mochten gehouden werden, gelijk dan oock de voornoemde weduwe verclaerde, bijaldien aen hare zijde ijert ware voortgebracht waerinne Lucas Walkier sich hield geoffenseert, te wenschen dattet als in hevicheijt gesproken, mochte werden overgesien, waerop dan de partijen met den anderen in het vriendelicke zijn versoent, belovende ter wederzijden niet als wel ende christelick maldanderen in het toecomende te sullen bejegenen.

1 april 1650

Proponenten David Wyngans ende Joannes Solinus, beyde studenten in de h. theologie, is op haer versoeck toegestaen testimonium vitae om haer te laten preparatorie examineren.

Joachimus Plato sal genieten van onse diaconie weckelick een gulden, ende sullen hem besloten brieven gegeven werden van recommandatie aen de kercken van Haerlem, Delft, Goude, Rotterdam ende Hage.

Is gerapporteert aengaende Crommetius dat D. Cordier een [eer]lick getuijghenisse van hem geeft, ende dat hij vertrouwt dat de diaconie van de Walsche gemeijnte wel sal genegen zijn hem iets weckelick toe te leggen, maer nadien se seer met haere armen beswaert zijn, dat se wel sullen wenschen dat de diaconie van de duijtsche gemeijnte daer wat wilde byvoegen. De vergaderinge vindt goet hem uijt haer eygen gelt ijets voor eens toe te leggen ende voortaan te seggen dat hy sich sal moeten adresseren aen de diaconie van de Walsche kercke.

Voorzanger Jeremias Jansz. Heniaert, versoeckende voor noothulp in het voorlesen ende voorsingen toegelaten te werden, is uijtgesteld tot een andere gelegentheijt, insonderheijt dewijle hij bekende dat hij alle de psalmen noch niet ten vollen en konde singen.

Doop Jakemijntje de Raedt, hebbende een soon van twee-entwintich jaeren, die slecht is, versoeckt dat hij soude mogen gedoopt werden. De vergaderinge heeft goetgevonden dat D. Wijngarden, in wiens quartier sy woont, sal by gelegentheijt trachten dese jongman nader te ondersoeken, om te vernemen of niet eenige kennisse van de artikelen des geloofs hem soude kunnen ingeplant werden.

Remonstranten Annetje Cornelis jongedochter, lidmaet van de kercke, hebbende eenigen tydt gevolgt de remonstrantsche predicatiën, heeft daerover haer leetwesen getoont, ende belooft haer voortaan aen onse kercke stantvastelick te houden, is daerop tot het avontmael des Heeren weder toegelaten.

Tucht—Huwelijk Isaac de Visscher ende zyn huysvrouw, alsoo se van den anderen wechgegaen zijn, sullen van de tafel des Heeren werden afgehouden ter tydt toe sy sich daerover sullen gepurgeert hebben.

Tucht Valentijn Blondeel, die men verstaet gefaljeert ende daerna met syne crediteuren geaccordeert te zijn, sal daerover aengesproken werden van de predicant ende ouderling van het quartier, ende voor dese reyse tot voorkominge van alle schandael sich van de tafel des Heeren afhouden.

8 april 1650

Proponent Is ingestaen Leonardus Bon, student der h. theologie, versoekende een kerckelick testimonium om daerop in classe Hagiensi geëxamineert te werden, 'twelck hem is toegestaen.

Voorzanger Zijn ingestaen Jan Gilleman, voorsinger van de Pieterkercke, alsoock Jacob Hendrickx, nieuw vercoren voorleser in de nieuwe Maerenkercke. Jan Gilleman, versoekende alsoo nu het catechiseren in de Pieterskercke openstont, overmits mr. Jacob Hendrickx nu in de nieuwe kercke voorlesende dat catechiseren in de Pieterskercke niet meer soude connen waernemen. Desgelijckx versochte mr. Jacob dat het catechiseren door sijn soon soude waergenomen mogen werden, als nu alreede hebbende een publijcke schole, meijnende daarom hem oock daertoe bequaem te zijn. Alsoo de outste collegen absent zijn, is de sake tot de naeste vergaderinge uitgesteld.

Voorlezer—Voorzanger Gelijck oock ingestaen is Paulus Mereeu, vertoonende een acte van de Achtbare heeren van den gerichte, waerin hij als een ordinaris noothulp in't voorlesen ende voorsingen wort aengenomen met een jaerlickx tractament van 30 gulden.

Kerkdienst Is van Mijn heer commissaris Alphen voorgesteld de ordre van prediken bij Hare Achtbaerheden beraemt over het prediken in de nieuwe Maerenkercke alsoock in het Gasthuijs, ende heeft met eenen een schriftelijcke acte overgelevert waerin die ordre wort geëxpresseert. Luijt van woort tot woort als volcht:

Die van de gerechte der stadt Leyden, considererende dat de nieuwe kercke op de Maeren nu t'eenemael is volbout ende tot den godtsdienst geappropriert, gehoort mede het advijs van den kerckenraedt van de nederduytsche ende Walsche gemeynten, tenderende tot accommodatie van beyde de voornoemde gemeynten met bequame plaetsen tot het gehoor van Godts H. Woordt, hebben by desen, resolverende op het gebruijck van de voornoemde nieuwe geboude kercke, goetgevonden deselfde die van de nederduytsche gemeijnte toe te eygenen ende dat dienvolgende aldaer alle sondagen ende feestdagen by de predikanten van deselfde gemeynte voor ende na de middagh op de gewoonlicke uyren sal werden gepredickt. Ende hebben verders by provisie geordineert dat ten dienste van die van de Walsche gemeijnte in de kercke van het Catharine-Gasthuijs by de predikanten van de voor-

seijde gemeynthe des sondaghs, mitsgaders op alle andere feest- ende bededagen, voor- ende naemiddagh, op deselfde uijren als in de andere kercken geschiet, sal werden gepredickt, ende des sondaghs naer de middagh de Catechismus uytgeleijt, dat voorts in de voornoemde Gasthuijskercke op de gewoonlicke tyden de vroeghpredicatiën by de predikanten van de nederduytsche gemeynthe sullen werden gecontinueert ende daerenboven by deselfde alle sondaghs naer den middagh ten vier uijren in deselfde een predicatie gedaen, ende dat hetgene voorseijd is synen aenvangh hebben ende beginnen sal op den 17 aprilis eerstkomende, sullende wesen den eersten Paesdagh.

15 april 1650

Tucht Jannetje Pieters, haer verlopen hebbende over eenige jaren in de sonde van hoererie, heeft daerover hare schultbekentnisse gedaen, is op deselve tot het gebruijck des h. avontmaels wederom toegelaten.

Proponenten Felix van Sandix, student in de h. theologie, versoekende attestatie om geëxamineert te werden, is hetselve hem van dese vergaderinge toegestaen.

Georgius Couterman, theologiae studiosus, versoekt desgelycken testimonium vitae om te mogen geëxamineert werden, maer alsoo D. doctor Triglandius eenige difficulteyten daertegens gemoveert heeft, is by de vergaderinge goetgevonden dat door D. praesidem, scribam, Heijdanum ende de heer Baersdorp, D. Triglandius nader sal gehoort werden ende verstaen wat Sijn E. tegens de voornoemde student voor beswaernissen heeft, ende sullen deselve gecommiteerde sooveel mogelijk is arbeyden de voorschreven jongman nae behoorlicke vernederinge ende schultbekentnisse daerin hy mochte schuldich bevonden werden met D. Triglandio te reconciliëren.

Catechisatie Op het versoeck van Jan Gilleman om te mogen catechizeren in de Pieterskercke, is goetgevonden hetselve aen de heeren des magistraets te recommanderen, alsoock het versoeck van mr. Jacob Hendricksz. om te mogen catechezeren in de nieuwe kercke.

Tucht Sara Tobias jongedochter haer schultbekentnisse gedaen hebbende over haren val in de sonde van onkuysheyt, is weder toegelaten tot het heylige avontmael.

Annetje Abrahams, huysvrouw van Joost Caleb, zijnde van hem geweken uyt oorsaecke, soo als sy voorgeeft dat hij haer seer qualick hadde getracteert, versoect ten avontmael te mogen gaen; de vergaderinge vind goet dat Joost Caleb voor dese vergaderinge tegens aenstaende vrydagh sal ontboden werden, om tegens syn huysvrouw gehoort te werden, ende dat sy ondertusschen van de tafel des Heeren haer sullen hebben te onthouden.

22 april 1650

Kerkdienst Is in omvrage gebraght aengaende de nieuwe kercke of in deselve de catechismus na de middach sal gepredickt ende den doop bedient werden; de vergaderinge heeft goetgevonden dat het geschieden sal, ende dat men by de heeren des magistraets sal in bedenckinge geven of het niet noodigh en was dat in deselve nieuwe kercke sullen de houwelycksche geboden ende de namen der gener die met attestatie willen vertrecken, afgekondicht werden.

Tucht Sijn ingestaen Joost Caleb ende Annetje Abrahams sijn huysvrouw, klagende d'een over des anderen comportement ende insonderheijt dat hij, Joost, meermalen haer, zyn vrouw, soude hebben gedreijght met messen ende diergelijcke quade instrumenten te quetsen ende dat sulcks de oorsaeck soude zijn van haer afwijckinge, als oock sijn geduijrige dronckenschappen, beroepende sich een ijeder op het getuyghenisse van de buyren. De vergaderinge heeft goetgevonden dat door de predikant ende ouderlingh van't quartier uyt de buyren nader sal verstaen werden wat kennisse sij in dese saecke hebben. Ende is den voornoemde Joost Caleb aengeseijt dat hy in toekomende, wanneer hy voor dese vergaderinge soude mogen verschynen, sich behoorde meer nuchteren te houden.

29 april 1650

Proponenten In de saecke van Georgius Couterman daervan in actis van den 15 april, is gerapporteert dat deselve door tusschenspreecken van de voorgemelte gecommiteerde is bygeleijt, ende dat Couterman na behoorlicke vernederinge met D. professore Triglandio is gereconcilieert, waeraen dese vergaderinge soodanich contentement heeft genomen, dat se hem sijn testimonium heeft toegestaen.

Baldewinus Waleus, studiosus theologiae, heeft versocht testimonium vitae om preparatorie geëxamineert te werden, 'twelck hem is toegestaen.

Simon Tengna, studiosus theologiae, heeft versocht testimonium om preparatorie geëxamineert te mogen werden, 'twelck hem is toegestaen.

D. Crommetius geeft aen dese vergaderinge te kennen sijnen noot, met verthooninge van sijn neersticheijt in studio juridico, versoekende dat hij van dese vergaderinge mochte gerecommandeert werden aen de heeren des magistraets, om van Haer Achtbaerheden eenigh subsidium te mogen genieten; de vergaderinge vind goet hem aen te seggen dat hij behoorde sich te adresseren aen de juridische faculteijt om van haer te mogen een goet getuijghenisse ontfangen, ende dat den kerckenraed van de Walsche gemeijnte versoecken om hem bij by de heeren te willen recommanderen, sullende ondertusschen D. preses niet nalaten bij gelegentheyt aen ijemant van de heeren burgemeesteren een woordt tot recommandatie te spreecken.

Catechisatie Paulus Mereeuw maect aen dese vergaderinge bekend dat hem van de heeren des magistraets aengedient is dat hij sal hebben sorge te dragen voor het catechiseeren der kinderen in de Pieterskercke, gelyck mr. Jacob deselve catechisatie soude waarnemen in de nieuwe kerck; geeft meteenen te kennen dat hy alrede uytgeonden heeft negen of thien burgerskinderen die hy by de huysen gaet leeren, die hy meynt bequaem te konnen maecten om met deselve de catechisatie te beginnen. De vergaderinge, zynde met weynich, daerover becommert dat desen Paulus geen ordinare schole en heeft, ende dat het hem volgens dien lichtelick aen kinderen soude konnen ontbreken, heeft goetgevonden met de heeren des magistraets desen aengaende nader te spreecken.

Tucht D. Wijngarden rapporteert aengaende Joost Caleb ende Annetjen Abrahams dat de buijren seer slechte getuijgenisse geven van denselven Joost Caleb vanwegen syn dagelicksche dronckenschappen ende quade comportementen, ende een goet getuijghenisse daerentegen van Annetje Abrahams; is goetgevonden dat se beyde sullen weder voor de vergaderinge ontboden werden.

Bijlage 1—Predikantenlijst gereformeerd Leiden 1650 en regenten van de colleges⁶

J. Derramoutius	1619-1656
H. Fabricius	1621-1650
A. Heydanus	1627-1678
J. Triglandius	1637-1684
B. van Wijngaarden	1641-1682
P. Cabeljau	1641-1659
N. de Balbian	1643-1664
J. du Bois	1645-1661
M. Ubbenius	1650-1661
A. Lansman	1650-1656

Regenten

J. Revius	1641-1658
D. Massis	1643-1668 regent Waals College

⁶ De gegevens hiervoor zijn ontleend aan M.W.L. van Alphen, Naamlijst van hervormde predikanten in Zuid-Holland, bijlage bij *Nieuw kerkelijk handboek* ('s-Gravenhage/ Gouda 1907) en F.A. van Lieburg, *Repertorium van Nederlandse hervormde predikanten tot 1816, deel 1: Predikanten* (Dordrecht 1996).